

**Chcete aktívnym spôsobom riešiť svoj problém?
Chcete ovplyvniť priebeh riešenia sporu?
Chcete vyriešiť celú vec čo najskôr?**

Mediácia v trestnom konaní

/Mimosúdne riešenie sporu/

Čo je mediácia a kto je mediátor?

Mediácia je spôsob riešenia sporu, kde mediátor ako tretia nezávislá a nezaujatá osoba pomáha stranám identifikovať ich problém, záujmy, nabáda ich, aby hľadali spoločné praktické riešenia na body, ktoré spôsobili konflikt a pomáha im vyjednávať také riešenia, ktoré uspokojujú obe strany.

Čo je mediácia v trestnom konaní?

Mediácia ako spôsob riešenia konfliktov sa používa v mimosúdnom sprostredkovaní sporu v trestnom konaní medzi poškodeným (*obeťou*) a obvineným (*páchateľom*). V priebehu mediácie sa vytvára priestor, ako sa dohodnúť na rýchlom a prijateľnom spôsobe náhrady škody, ktorá vznikla v súvislosti s trestným činom. Mediácia sa vykonáva len so súhlasom poškodeného a obvineného, účasť na mediácii je pre účastníkov konania dobrovoľná.

Mediácia sa vykonáva za účasti mediátora, ktorý je nestranný, viazaný zákonnou povinnosťou mlčanlivosti. Mediátor v trestnom konaní je zamestnanec súdu, mediáciu vykonáva bez nároku na odmenu.

Ako pracuje mediátor?

- stanovuje pravidla rokovania a dozerá na ne;
- po dohode s účastníkmi stanoví program stretnutia;
- zodpovedá za štruktúru stretnutia podľa programu;
- uľahčuje komunikáciu, napomáha stranám porozumieť;
- je sprostredkovateľom v komunikácii;
- podporuje nové riešenia, kladie otázky a objasňuje vyhlásenia;
- robí zhrnutia, rekapituluje;
- poskytuje všetkým stranám rovnaký priestor;
- je neutrálny;
- hľadá zárodky prieniku toho, čo je spoločné;
- diferencuje dôverné a verejné informácie;
- usporadúva informácie tak, aby napomohol úspešnému riešeniu konfliktu;
- nerozhoduje;
- dohliada na to, aby v mediácii neboli zakázané prvky, napr. osočovanie, agresivita;
- pamätá na to, že mediácia je dobrovoľná;
- spracováva písomnú dohodu medzi stranami.

Na podnet koho sa môže mediácia zrealizovať ?

Mediácia v trestnom konaní sa vykonáva na písomný pokyn predsedu senátu, samosudcu, v prípravnom konaní prokurátora, ale aj z podnetu poškodeného alebo obvineného. Pokyny pre mediátora nemôžu smerovať k spôsobu a výsledku vykonávanej mediácie.

Aké druhy sporov možno mediáciou vyriešiť?

V rámci mediácie je možné ukončiť trestné činy, na ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorých horná hranica neprevyšuje päť rokov. Jedná sa o prečiny napr. proti majetku (*krádeže, výtržnosti...*), proti zdraviu (*ublíženie na zdraví napr. pri dopravných nehodách*), spáchané mladistvými osobami a pod.

Ako môže byť mediácia ukončená?

Ak dôjde k dohode medzi obvineným a poškodeným, výsledkom mediácie býva uzatvorenie Dohody o náhrade škody, na základe ktorej predseda senátu, samosudca a v prípravnom konaní prokurátor vydá uznesenie o podmienčnom zastavení trestného stíhania s určením skúšobnej doby od 1 do 5 rokov (§ 216 Tr. poriadku) alebo zastavení trestného stíhania „zmierom“ (§ 220 Tr. poriadku).

Výhody mediácie vo vzťahu k poškodenému :

- má jedinečnú príležitosť vyjadriť obvinenému svoje pocity, problémy, ktoré mu boli spôsobené konaním obvineného
- má možnosť dohodnúť sa s obvineným o náhrade škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, príp. požiadať obvineného, aby urobil iné opatrenia na náhradu škody alebo aby inak odstránil ujmu vzniknutú trestným činom
- poškodenému je zodpovedajúca náhrada škody uhradená ihneď, príp. v splátkach podľa konkrétnych podmienok určených v Dohode

o náhrade škody, ktoré sú kontrolované probačným a mediačným úradníkom

- škodu nemusí vymáhať prostredníctvom ďalšieho súdneho konaia, resp. prostredníctvom exekútora
- poškodenému nevznikajú ďalšie náklady spojené s cestovaním na súdne pojednávania, čerpanie dovolenky, voľna a pod.
- rýchlosť konania (cca do 30 dní ukončené)

Aký význam má mediácia pre obvineného:

- môže sa poškodenému ospravedlniť a vysvetliť ako a prečo došlo k spáchaniu trestného činu
- môže nahradiť škodu, ktorú spôsobil poškodenému
- aktívnym prístupom čiastočne ovplyvniť rozhodnutie o treste
- vyriešiť celú vec čo najskôr a bez následkov do budúca
- výsledky mediačného stretnutia môže sudca alebo prokurátor zohľadniť pri svojom rozhodovaní, napr. podmienčne zastaviť trestné stíhanie alebo výsledok zohľadniť ako poľahčujúcu okolnosť pri výmere trestu
- obvinený bude mať záznam iba v odpise registra trestov, výpis z registra trestov ostáva „čistý“